



Innst. 291 L

(2012–2013)

Innstilling til Stortinget fra energi- og miljøkomiteen

Prop. 82 L (2012–2013)

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om endringer i småbåtloven (bruk av vannscooter)

Til Stortinget

Sammendrag

Miljøverndepartementet foreslår i proposisjonen endringer i lov 26. juni 1998 nr. 47 om fritids- og småbåter (småbåtloven), som innebærer at det generelle forbudet mot bruk av vannscooter fastsatt i småbåtloven § 40 oppheves. Samtidig foreslår departementet at det gis adgang til å fastsette forskrift om nærmere regler for bruk av vannscooter.

Det vises til at Stortinget i 2000 vedtok forbud mot bruk av vannscootere og lignende motordrevne mindre fartøyer for å unngå støy og forurensning samt skader på dyre- og planteliv. Kommunen kan ved forskrift gjøre unntak fra forbudet så fremt ikke hensynet til miljø eller sikkerhet tilsier noe annet.

Departementet viser til at EFTAs overvåkingssorgan (ESA) i juni 2004 åpnet traktatbruddprosedyre mot Norge på grunn av manglende høring i EØS av dette regelverket, og i et supplerende åpningsbrev i 2009 anførte ESA at regelverket var i strid med EØS-avtalens art. 11 og 13 – ved at det utgjorde en ulovlig importrestriksjon.

Miljøverndepartementet valgte i forskrift 22. juni 2012 nr. 567 – om bruk av vannscooter og lignende – å regulere bruk av vannscootere nærmere. Denne forskriften bestemmer at kommunen ikke kan åpne for vannscooterkjøring i områder som er skravert i et kartvedlegg til forskriften. Videre forbyr forskriften kommunen å åpne for vannscootere i nærmere spesifiserte typer områder der bruk av vannscooter vil kunne medføre nevneverdig skade eller ulempe for

miljø eller sikkerhet. Utenfor disse områdene fastsetter forskriften en plikt for kommunene til å åpne for vannscooterkjøring dersom det er søkt om det. Kommunen kan også på eget tiltak åpne for bruk av vannscootere på de samme vilkår.

ESA mener imidlertid at heller ikke det nye regelverket er fullt i samsvar med EØS-avtalen om fri bevegelse av varer. ESAs hovedinnvending er at omfanget av forbudsområder i kartvedlegget kombinert med kommunens adgang til å nekte å åpne for kjøring, gjør at ESA mener det er usannsynlig at det vil bli reell åpning i store nok områder for bruk av vannscootere tilstrekkelig raskt. ESA har videre pekt på det nylig vedtatte danske systemet – med et generelt forbudsbelte ut fra land, øyer og holmer som en mulig akseptabel løsning. Dette systemet fremheves som enkelt, oversiktlig, forutberegnelig og lett håndhebart.

Miljøverndepartementet mener det norske regelverket er innenfor det Norge med sitt høye beskyttelsesnivå for miljø og sikkerhet har adgang til innenfor EØS-retten. Regelverket er imidlertid komplisert, og det er en utfordring for kommunene både administrativt og kunnskapsmessig å få gitt nye forskrifter tilstrekkelig raskt. Ut fra en samlet vurdering med vekt på et fortsatt høyt beskyttelsesnivå for miljø og sikkerhet, ønsket om et enklere regelverk for brukere og myndigheter, større sikkerhet for at regelverket er i samsvar med EØS-retten og i lys av den nye danske modellen, ser departementet det som hensiktsmessig å foreta en endring i regelverket.

Departementet sendte 15. januar 2013 på høring forslag til endring i lov 26. juni 1998 nr. 47 om fritids- og småbåter (småbåtloven). Forslaget innebærer at det generelle forbudet mot bruk av vannscootere oppheves, og at det gis forskrift om bruk av vannscooter, herunder om områder hvor det er restriksjoner på bruk av vannscooter.

Det vises til at det i høringen er kommet bred støtte til den foreslåtte opphevingen av det generelle forbudet mot bruk av vannscooter i småbåtloven § 40. Ulike innspill som er kommet i forbindelse med høringen som gjelder den nærmere forskriftsreguleringen om bruk av vannscooter – herunder om forbudsbelter, øvrige særskilte restriksjonsområder, transportkjøring gjennom forbudsbeltene og øvrige reguleringer – er hensyntatt ved utarbeidelse av utkast til forskrift.

Departementet vurderer det etter høringen fortsatt slik at dagens system med søknadsplikt utenfor nærmere definerte områder bør erstattes med en ordning som vil innebære en vesentlig forenkling av regelverket, lette kommunenes arbeid og være mer forutsigbart for brukerne. Selv om arealene hvor det kan kjøres vannscooter samlet sett blir større, er det i mange områder en likhet mellom dagens forbudssoner og en løsning med et generelt kystnært belte, slik at man opprettholder beskyttelsen for miljø i områder hvor dette er særlig påkrevet. Departementet mener derfor at den foreslåtte løsningen fortsatt vil sikre et høyt beskyttelsesnivå for miljø og sikkerhet. Videre vil løsningen sikre at reglene er i samsvar med EØS-retten.

Områder nær land benyttes ofte intensivt til båt-liv, bading og annet friluftsliv, og her er det ofte mange hytter og boliger. Støy fra vannscootere kan oppleves annerledes og mer plagsomt enn støy fra småbåter, noe som først og fremst skyldes måten vannscootere kjøres på – i høy fart, med hurtig akselerasjon, krappe vendinger og hopp. Støyen øker når vannscooteren er i luften – ved hopp – fordi lyden blir luftoverført og støyen ikke lenger dempes av vannet. I tillegg øker støynivået når vannscooteren treffer vannflaten igjen etter hver bølge.

Vannscootere kan videre ha et særskilt potensial for å forårsake ulykker med andre båter. Etter departementets syn tilsier dette at det av sikkerhetsmessige hensyn bør gjelde særskilte restriksjoner for bruk av vannscooter i områdene nær land, da disse områdene gjerne er intensivt benyttet av andre brukere som badende, padlere, roere, brettseilere, småbåter osv.

Når det gjelder forholdet til EØS-retten kan det stilles spørsmål ved om den foreslåtte regulering i form av forbudsbelter vil kunne anses som en importrestriksjon. Den foreslåtte reguleringen innebærer en geografisk bruksbegrensning, men innebærer allikevel at vannscootere kan brukes i store områder både regionalt og nasjonalt. Dette tilsier etter departementets oppfatning at det ikke kan sies å foreligge en kvantitativ importrestriksjon, og den foreslåtte regulering med forbudsbelter kan anses å være en egnet reguleringsmetode som ikke går lenger enn nødvendig.

Departementet viser for øvrig til at en rekke EU-land har innført særskilte regler for bruk av vannscootere. Senest eksemplifisert ved det danske regel-

verket som er basert på forbudsbelter, og som ved notifisering ikke ble møtt med innvendinger fra kommisjonen. Man mener at en hjemmel til å forby eller begrense bruk av vannscootere i forbudsbelter og i visse andre avgrensede områder, oppfyller EØS-rettens krav om at restriksjonene må være egnet til å ivareta hensynene til miljø og sikkerhet, og de går ikke lenger enn nødvendig.

Forslaget i proposisjonen innebærer at søknads-systemet oppheves og at kommunenes arbeid med behandling av søknader bortfaller. Kommunene og staten må i stedet vurdere om vannscootere skal forbys eller begrenses i særskilte områder som ikke omfattes av de generelle forbudssonene, men samlet sett vil forslaget føre til redusert arbeid for kommunene sammenlignet med gjeldende ordning.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Bendiks H. Arnesen, Irene Johansen, Torstein Rudihagen, Tor-Arne Strøm og Eirin Sund, fra Fremskrittspartiet, Per-Willy Amundsen, Oskar J. Grimstad og Henning Skumsvoll, fra Høyre, Nikolai Astrup, Bjørn Lødemel og Siri A. Meling, fra Sosialistisk Venstreparti, Lars Egeland, fra Senterpartiet, lederen Erling Sande, og fra Kristelig Folkeparti, Kjell Ingolf Ropstad, viser til at det i proposisjonen foreslås endringer i småbåtloven som innebærer at det generelle forbudet mot bruk av vannscooter oppheves. Samtidig foreslås det at departementet gis adgang til å fastsette forskrift om nærmere regler for bruk av vannscooter.

Komiteen viser til at ESA har påpekt at nåværende regelverk ikke er i samsvar med EØS-avtalen art. 11. Miljøverndepartementet mener imidlertid at det norske regelverket er innenfor det Norge med sitt høye beskyttelsesnivå for miljø og sikkerhet har adgang til innenfor EØS-retten, men at regelverket er komplisert og at det er en utfordring for kommunene å få gitt nye forskrifter tilstrekkelig raskt.

Komiteen er enig i at det ut fra en samlet vurdering er hensiktsmessig å foreta en endring i regelverket. Komiteen legger vekt på et fortsatt høyt beskyttelsesnivå for miljø og sikkerhet, ønsket om enklere regelverk for brukere og myndigheter og større sikkerhet for at regelverket er i samsvar med EØS-retten.

Komiteen viser til at det er bred støtte til at det generelle forbudet oppheves.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet og Høyre, støtter at det blir utarbeidet en forskriftsregulering om bruk av vannscooter, herunder om forbudsbelter, øvrige sær-

skilte restriksjonsområder, transportkjøring gjennom forbudsfeltene og øvrige reguleringer, slik det er gjort rede for i proposisjonen.

Flertallet viser til at hensynet til miljø, friluftsliv og sikkerhet gjør det nødvendig å gi forskrift om bruk av vannscooter når det generelle forbudet oppheves.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre mener at bruk av vannscooter ikke skiller seg vesentlig fra andre motoriserte småbåter, hverken når det gjelder støy, fare for ulykker, hensynet til andre trafikanter på sjøen eller andre hensyn. Disse medlemmer mener at det er viktig med et lovverk som sikrer at hensynet til miljø, friluftsliv og sikkerhet blir ivarettatt i og ved sjøen, men mener at det ikke er behov for egne særregler for vannscooter. Disse medlemmer mener at vannscooterne er å betegne som fritidsbåter, og bør reguleres tilsvarende.

Disse medlemmer fremmer derfor følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen fremme endringer i småbåtloven (lov 26. juni 1998 nr. 47 om fritids- og småbåter) som innebærer at vannscootere behandles på linje med andre småbåter.»

Forslag fra mindretall

Forslag fra Fremskrittspartiet og Høyre:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen fremme endringer i småbåtloven (lov 26. juni 1998 nr. 47 om fritids- og småbåter) som innebærer at vannscootere behandles på linje med andre småbåter.

Komiteens tilråding

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og rår Stortinget til å gjøre slikt

vedtak til lov

om endringer i småbåtloven (bruk av vannscooter)

I

I lov 26. juni 1998 nr. 47 om fritids- og småbåter (småbåtloven) gjøres følgende endringer:

Lovens tittel skal lyde:

Lov 26. juni 1998 nr. 47 om fritids- og småbåter (småbåtloven)

§ 40 skal lyde:

§ 40. *Bruk av vannscootere og liknende mindre fartøyer*

Denne bestemmelsen gjelder vannscooter og liknende motordrevne mindre fartøy som er konstruert for å føre personer, og som etter alminnelig språkbruk ikke kan betegnes som båter. Sjøfartsdirektoratet avgjør i tvilstilfeller om fartøy av en viss type omfattes av første ledd.

Departementet kan i forskrift gi nærmere regler for bruk av fartøyer som nevnt i første ledd, herunder bestemme at bruk av slike fartøyer av hensyn til miljø eller sikkerhet ikke er tillatt i en bestemt avstand fra land, i verneområder og i en bestemt avstand fra verneområder. Departementet kan bestemme at det for avgrensede områder likevel er tillatt med organisert vannscooterkjøring i forbindelse med trening og konkurranse innenfor forbudsområder fastsatt i medhold av første punktum.

I særlige tilfelle der hensynet til natur, næring, sikkerhet eller støy tilsier det, kan departementet i forskrift forby eller begrense bruk av fartøyer som nevnt i første ledd i andre områder enn de som er nevnt i tredje ledd første punktum. Departementets myndighet etter tredje ledd annet punktum og fjerde ledd kan delegeres til kommunen.

Uten hinder av bestemmelser i forskrift gitt i medhold av tredje og fjerde ledd er bruk av fartøy som nevnt i første ledd tillatt i forbindelse med:

- politi-, rednings- og ambulansetjeneste, samt oppsyns- og tilsynstjeneste etablert med hjemmel i lov,
- Forsvarets øvelser, forflytninger og transporter, og
- marinarkeologiske og andre vitenskapelige undersøkelser.

Kongen kan i forskrift gjøre unntak fra bestemmelser i forskrift gitt i medhold av tredje og fjerde ledd for bruk av fartøy som nevnt i første ledd til andre transportformål.

§ 40a skal lyde:

§ 40a. *Straff*

Den som forsettlig eller uaktsomt overtrer bestemmelsene i § 40 tredje eller fjerde ledd eller bestemmelser i forskrift fastslått med hjemmel i § 40 tredje eller fjerde ledd eller medvirker til dette, straffes med bøter.

II

Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer.

Oslo, i energi- og miljøkomiteen, den 8. mai 2013

Erling Sande

leder

Torstein Rudihagen

ordfører

